

Groenbeleidsplan Staphorst 2019 - 2030

2 juli 2019

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	4
2. Inventarisatie gemeentelijk groen	6
3. Bestaand beleid.....	11
4. Participatie belanghebbenden	18
5. Visie groenbeleidsplan	23
6. Basisgroenstructuur	24
Kaarten	28
Bijlagen	28

Samenvatting

Voor u ligt het nieuwe Groenbeleidsplan Staphorst met als kern een visie over het groen in de openbare ruimte tot 2030. In aansluiting op de Omgevingsvisie 'Staphorst voor elkaar' was het gemeentelijk groenbeleid toe aan een vernieuwde versie. Het groenbeleidsplan is een parapluplan voor alle beleid en uitvoering van beleid over groen binnen de gemeente Staphorst. Aansluitend op lopende plannen en projecten, wordt nieuw groenbeleid voorgesteld.

Participatie en doel plan

Het groenbeleidsplan is stapsgewijs tot stand gekomen in samenspraak met inwoners, maatschappelijke organisaties en de ambtelijke organisatie. Het doel van het plan is om vanuit een duidelijke visie te komen tot concrete en bruikbare keuzes, waarbij inwoners zich betrokken voelen bij hun omgeving en weten wat zij van de gemeente mogen verwachten.

Deel 1: inventarisatie

In het eerste deel van het plan zijn relevante gegevens opgehaald. Er is antwoord gezocht op vragen als: Hoe staat het gemeentelijk groen er op dit moment voor? Op welk beleid kan worden aangesloten? Welke relevante ontwikkelingen doen zich voor? Wat verwachten belanghebbenden van de (groene) openbare ruimte? Welke goede ideeën zijn er?

Deel 2: planvorming

Met deze informatie als basis is het tweede deel opgebouwd, het eigenlijke plan. De groenvisie is een abstracte visie in hoofdlijnen. Zij is de kern en het vertrekpunt dit groenbeleidsplan en staat omschreven in hoofdstuk 5. De groenvisie is verbeeld in basisgroenstructuur kaarten. De basisgroenstructuur is opgebouwd uit verschillende onderdelen met een specifieke betekenis voor de (groene) openbare ruimte. Voor deze onderdelen worden nieuwe beleidsrichtingen uitgesproken.

van

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aangegeven wat het doel is van het groenbeleidsplan, hoe het plan tot stand is gekomen en hoe het is opgebouwd. Het hoofdstuk bestaat uit de volgende paragrafen:

- 1.1 Aanleiding
- 1.2 Doel openbaar groen
- 1.3 Doel groenbeleidsplan
- 1.4 Participatie en communicatie
- 1.5 Leeswijzer

1.1 Aanleiding

Het Groenbeleidsplan Staphorst 2005-2015 is verlopen. De visie, die vooral gericht was op inrichting en beheer van openbaar groen, is verouderd. Behalve de reeds genoemde functies van groen, vraagt de samenleving ruimte voor nieuwe functies en andere vormen van inrichting en beheer.

De gemeente Staphorst ontwikkelt beleid op diverse terreinen. De openbare ruimte is divers, maar tegelijkertijd met al haar functies een eenheid. De verschillende disciplines vragen (meer) integratie en afstemming.

Tijdens de uitvoering van het vorige groenbeleidsplan zijn een aantal projecten niet gerealiseerd. Veel groenvakken zijn aan slijtage onderhevig en in kwaliteit achteruit gegaan. Ook het groenbeheer verandert. Het openbaar groen kan een plek zijn voor invulling van sociale arbeidsplaatsen. Bewoners willen participeren.

Het gemeentelijk groenbeleid is toe aan een vernieuwde versie, waarin opnieuw keuzes worden gemaakt over de kwaliteit van de inrichting en het beheer en waarbij wordt afgestemd op andere beleidsterreinen, diverse vraagstukken en ontwikkelingen.

1.2 Doel openbaar groen

Het openbaar groen zijn alle natuurlijke elementen op gemeentegrond, zoals bomen, struiken, heesters en gazons. Langs wegen in het buitengebied, in de woon- en werkgebieden, op begraafplaatsen en op sportvelden. Dit groen is mede bepalend voor de kwaliteit van wonen, werken en recreëren in Staphorst. Het is een onmisbaar element in de beleving van de openbare ruimte. Het openbaar groen in de gemeente Staphorst moet mooi, functioneel en betaalbaar zijn.

1.3 Doel groenbeleidsplan

Het groenbeleidsplan bevat een duidelijke visie met een toekomstbestendige basisgroenstructuur, anders gezegd met een ruimtelijke en functionele samenhang tussen de verschillende groenelementen. Daarin worden keuzes gemaakt over kwaliteit en kosten en wordt afgestemd op nieuwe functies. Het groenbeleidsplan Staphorst moet aansluiten op de doelstellingen vanuit de andere beleidsvelden, met aandacht voor de leefomgeving, gezondheid, sociale cohesie, sport, recreatie, economie, klimaat, milieu en water, ecologie en cultuurhistorie.

Zodoende wordt het groen naar tevredenheid van de inwoners van Staphorst ingericht, beheerd en gebruikt. Men voelt zich betrokken bij de omgeving. Het plan biedt de gemeente Staphorst input voor diverse beleids- en ontwikkelingsplannen, een basis voor nieuw op te stellen groenplannen, een toetsingskader voor toekomstige ontwikkelingen en een stimuleringskader voor particulier groen.

1.4 Participatie en communicatie

Het groenbeleidsplan Staphorst is tot stand gekomen in samenspraak met diverse belanghebbenden, zoals inwoners, het gemeentebestuur, maatschappelijke organisaties en de ambtelijke organisatie.

In drie stappen heeft inbreng plaatsgevonden, namelijk:

1. Inventarisatie en onderzoek.
2. Visievorming.
3. Planvorming.

Hierdoor konden de verschillende partijen zich conformeren aan de inhoud van het plan en mede verantwoordelijkheid nemen voor de uitvoering.

1.5 Leeswijzer

Het groenbeleidsplan bestaat uit twee delen:

1. Een inventarisatie van het groen, beleid en wensen en ideeën (hoofdstuk 2, 3 en 4). Deze gegevens vormen de basis van en het vertrekpunt voor het plan.
2. De formulering en uitwerking van de groenbeleidsvisie (hoofdstuk 5 en 6). Dit deel is het eigenlijke beleidsplan.

De hoofdstukindeling is als volgt:

DEEL 1: INVENTARISATIE

- **H2: Inventarisatie gemeentelijk groen.** Een actuele inblik over de hoeveelheid, samenstelling, kwaliteit en kosten van het gemeentelijk groen.
- **H3: Bestaand beleid.** Een inventarisatie van relevant sociaal, ruimtelijk, civiel- en groenbeleid en actuele ontwikkelingen.
- **H4: Participatie belanghebbenden.** Een inventarisatie van wensen en ideeën van alle belanghebbenden.

DEEL 2: GROENBELEIDSVISIE

- **H5: Visie groenbeleidsplan.** Een visie in hoofdlijnen. De kern van het plan.
- **H6: Basisgroenstructuur.** Een verbeelding van de groenvisie in kaarten, inclusief beleidsrichtingen voor de verschillende onderdelen en een uitwerking van de visie in andere plannen.

Aan het groenbeleidsplan zijn vier basisgroenstructuurkaarten en twee bijlages toegevoegd.

2. Inventarisatie gemeentelijk groen

Om een beeld te krijgen van de openbaar groen in de gemeente Staphorst anno 2017 heeft de Antea Group Nederland een onderzoek uitgevoerd (zie bijlage 1). Geïventariseerd zijn de samenstelling, de kwaliteit en de kosten van het gemeentelijk groen. Daarnaast is er een vergelijking gemaakt met andere gemeenten. De belangrijkste resultaten staan hieronder per onderwerp weergegeven.

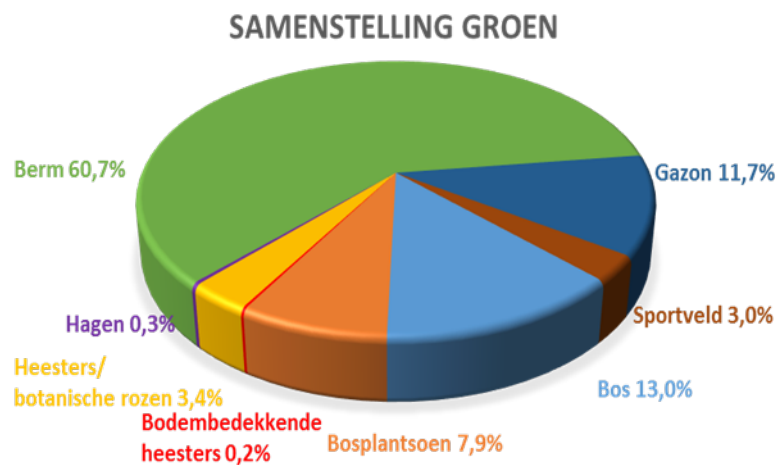
De inventarisatie is als volgt opgebouwd:

- 2.1 Hoeveelheid en samenstelling groen gemeente
- 2.2 Kwaliteit groen binnen de bebouwde kommen
- 2.3 Beheerkosten groen gemeente
- 2.4 Vergelijking met andere gemeenten

2.1 Hoeveelheid en samenstelling groen gemeente

Gemeentebreed is het groenareaal als volgt opgebouwd (zie ook figuur 1):

- De gemeente Staphorst heeft bijna 32.000 bomen en 284 ha. groen.
- Dat is gemiddeld bijna 2 bomen en 170 m² per inwoner.
- Hiervan ligt bijna driekwart in het buitengebied.
- De meest voorkomende groenelementen zijn bomen, berm, bos en gazons.
- Behalve in het buitengebied, komen ecologisch ingerichte groenstroken weinig voor.

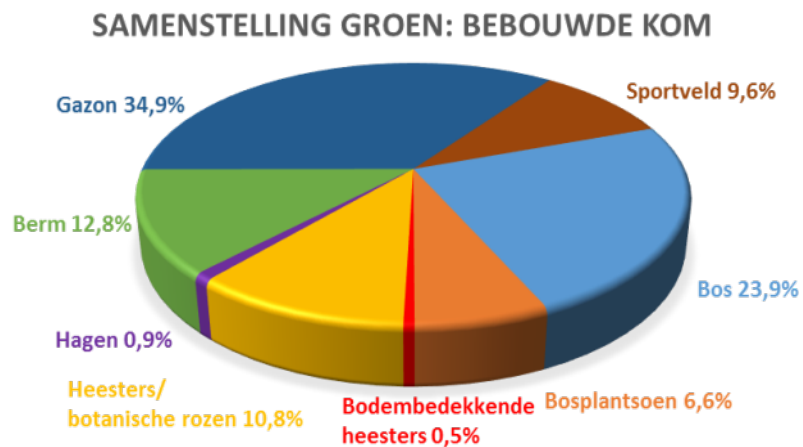

(Figuur 1. Samenstelling groen gemeentebreed)

Groen binnen de bebouwde kommen

Het groenareaal binnen de bebouwde kommen is volgt opgebouwd (zie ook figuur 2):

- Er staan in totaal 8.000 bomen en 88 ha. groen.
- Dat is gemiddeld 0,5 boom en 53 m² groen per inwoner.
- Bijna tweederde van de oppervlakte (63%) is groen in woonwijken. Daarna volgen bedrijventerreinen (19%), sportvelden (11%), begraafplaatsen (6%) en centra (1%).
- De inrichting is vooral sober en traditioneel. De helft van het openbaar groen bestaat uit gras (gazon en berm). Nog een derde bestaat uit natuurlijk groen (bos en bosplantsoen). Het overige (12%) is heesters en hagen.

(Figuur 2. Samenstelling groen binnen de bebouwde kommen)

Vergelijking groen tussen de dorpen

- Tweederde van het openbaar groen ligt in de kern Staphorst.
- In verhouding tot het aantal inwoners heeft Staphorst het meeste wijkgroen (0,5 boom en 47 m² per inwoner). Daarna volgen Ijhorst (0,7 boom en 25 m² groen per inwoner, excl. bos) en Rouveen (0,3 bomen en 27 m² per inwoner).
- In elk dorp is een grootschalige groenvoorziening: In Staphorst-noord het Notarisbos, in Rouveen het dorpspark en in Ijhorst het gemeentebos. In Staphorst-zuid ontbreekt een park of bos, terwijl hier de meeste mensen wonen.
- De samenstelling van het wijkgroen verschilt per dorp. Staphorst heeft de meest gevarieerde beplanting. Rouveen bestaat voor meer dan tweederde uit gras. In Ijhorst komt na bos, gras ook het meeste voor.
- In de centra ligt alleen siergroen, evenredig verdeeld over heesters/rozen, hagen en gazon. Op de begraafplaatsen ligt vooral gazon. Daarnaast worden in ongeveer dezelfde verhouding heesters/rozen, hagen en bosplantsoen aangetroffen. Rondom de sportvelden staat vooral bos(plantsoen).

2.2 Kwaliteit groen binnen de bebouwde kommen

In het Groenbeheerplan Staphorst 2013-2016 zijn afspraken gemaakt over de kwaliteit van het openbaar groen binnen de bebouwde kommen. Hierbij is uitgegaan van een landelijk gehanteerde meetlat voor de ruimtelijke kwaliteit van groenonderhoud.

Onderscheiden worden de technische kwaliteit en het verzorgingsniveau van de beplanting. In het algemeen is afgesproken kwaliteitsniveau Basis (B). Voor de onderdelen bosplantsoen, bermen, gazon en boomspiegels is uitgegaan van kwaliteitsniveau Laag (C). Er zijn geen afspraken gemaakt over ecologisch beheer (zie ook figuur 3).

Kwaliteit onderhoud groen

Uit verspreide metingen gedurende het hele jaar 2017 is het volgende gebleken:

- In het algemeen wordt een iets hoger onderhoudsniveau gehaald dan is afgesproken.
- Op technische kwaliteit scoren de meeste onderdelen niveau Basis. Bos- en bosplantsoen scoren niveau Laag. Maar hagen en bermen scoren vaak niveau Hoog (A).
- Op verzorging (onkruid en zwerfvuil) scoren de woonkernen en de bedrijventerreinen niveau Basis. Op de begraafplaatsen en in de centra wordt vaak niveau Hoog (A) aangetroffen. In Rouveen en Ijhorst ligt meestal weinig zwerfvuil.

De vaak hogere kwaliteit wordt o.a. verklaard door de werkwijze van de bedrijven, die tijdens een onderhoudsbeurt een hoger niveau aanhouden, zodat er langer kan worden gewacht met de volgende ronde. De buitendienst zet extra uren in op begraafplaatsen en in centra.

KWALITEITSCATALOGUS GROENBEHEER

Onderdeel	Ambitie voor gehele areaal
Bos	Laag
Bosplantsoen	Laag
Heesters	Basis
Hagen	Basis
Gazon, met uitzondering van:	Basis
• Graskanten	Laag
– Grashoogte rond obstakels	Laag
Bermen (exclusief bloemrijke bermen)	Laag
Wadi's	Basis
Halfverharding	Basis
Oevers en (droge) greppels	Basis
Watergangen (nat profiel)	Basis
Onkruid in het groen ¹ , met uitzondering van:	Basis
– Onkruid in boomspiegels	Laag
– Onkruid in bosplantsoen	Laag
Onkruid op halfverharding	Basis
Zwerf-, natuurlijk vuil en blad in het groen ²	Basis
Zwerf-, natuurlijk vuil en blad op verharding	Basis

(Figuur 3. Kwaliteitscatalogus groenbeheer binnen de bebouwde kommen)

Kwaliteit beplanting

Aansluitend is onderzocht of er openbaar groen is, dat niet (meer) voldoet aan het bedoelde eindbeeld. Daarbij wordt gedacht aan plantvakken met schade, slijtage, kale plekken, vakvreemde soorten of die aan het einde van de levensduur zijn. Er is een steekproef gedaan in overleg met de huidige groenbeheerders (aannemers en gemeentelijke buitendienst).

Uit de steekproef kwam het volgende beeld:

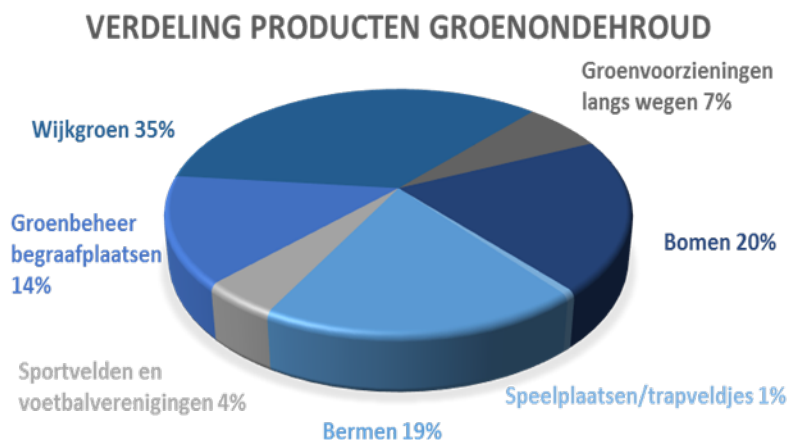
- In 8 % van de plantvakken is sprake van achterstallig groen. Dat is een oppervlakte van ongeveer 3 ha. In deze vakken is de technische kwaliteit Laag (C) of Zeer Laag (D).
- Om deze plantvakken op het afgesproken niveau (B) terug te krijgen, moeten zij worden gerenoveerd. De kosten voor renovatie worden vooralsnog ingeschat op €450.000 tot €650.000. Maar om een reëel beeld te krijgen is een gedetailleerde, gemeente dekkende groeninspectie nodig.
- Wanneer er wordt gekozen om het beheerniveau te verhogen (bijvoorbeeld de plantvakken met kwaliteitsniveau Laag naar Basis en/of de begraafplaatsen en centra Basis naar Hoog), dan moeten nog meer plantvakken worden gerenoveerd.

2.3 Beheerkosten groen gemeente

Op basis van de urenramingen van 2017 en de gemeentebegroting van 2018 is een overzicht gemaakt van de beheerkosten van het openbaar groen. Hieruit blijkt het volgende:

- De gemeente Staphorst geeft gemeentebreed jaarlijks bijna €1,3 miljoen uit aan beheer van het groen. Van deze kosten is 7% overhead (aansturing, toezicht en service).
- Dat is gemiddeld €76 per inwoner, €8,14 per boom en €0,45 per m² groen.
- Wanneer de begraafplaatsen en de sportvelden buiten beschouwing worden gelaten, besteedt de gemeente ongeveer evenveel budget binnen als buiten de bebouwde kommen.
- De kosten verschillen nogal per beheerproduct of per plek. Wijkgroen kost €0,71/m², sportvelden €0,62/m² en het buitengebied €0,26/m². In het buitengebied bevinden zich vooral onderhoud extensieve groensoorten, zoals bomen, bosjes, bermen en sloten.
- De begraafplaatsen zijn het duurst met €3,37/m². Dit wordt verklaard, doordat er op de begraafplaatsen veel hagen en siergroen zijn en het onderhoud daardoor bewerkelijk is, de verzorging in de praktijk op kwaliteitsniveau A wordt uitgevoerd en het uurtarief van de buitendienst hoger is dan in het bedrijfsleven.

In onderstaand figuur 4 staat de percentuele verdeling van de producten in de gemeentebegroting die betrekking hebben op groenonderhoud.

(Figuur 4. Verdeling begrotingsproducten groenonderhoud gemeentebreed)

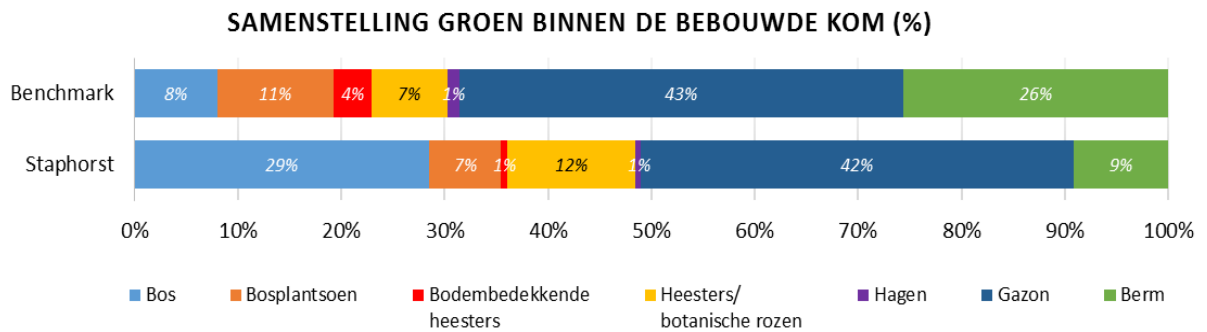
2.4 Vergelijking met andere gemeenten

Om de situatie in Staphorst in perspectief te plaatsen is een vergelijking gemaakt met 9 andere gemeenten van een gelijkwaardige grootte en stedelijkheidsklasse. Hierbij is gekeken naar het groenareaal, de groenkwaliteit en de onderhoudskosten.

Groenareaal

Uit de vergelijking kunnen de volgende conclusies over het groenareaal worden getrokken:

- Staphorst heeft *gemeentebreed* per inwoner bijna 2,5 keer zo veel bomen dan de andere gemeenten. Deze staan vooral in het buitengebied. *In de woonwijken* is het aantal bomen verhoudingsgewijs lager.
- *Binnen de bebouwde kommen* ligt per inwoner één derde minder openbaar groen dan in vergelijkbare gemeenten.
- Staphorst heeft *binnen de bebouwde kommen* meer natuurlijk groen (bos en bosplantsoen) en minder bermen.

(Figuur 5. Samenstelling groen binnen de bebouwde kommen)

Kwaliteit groen binnen de bebouwde kommen

Over de kwaliteit van het groen kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- In de woongebieden en op de bedrijventerreinen heeft de gemeente Staphorst een vergelijkbare beheerkwaliteit van het groen als de andere gemeenten (B: Basis).
- Bij de overige gemeenten wordt nog een groene hoofdstructuur onderscheiden bij entrees van woongebieden en langs belangrijke wegen. Deze structuur heeft bij die gemeentes een hoger kwaliteitsniveau (A: Hoog).
- Centra en begraafplaatsen scoren op technische kwaliteit lager dan andere gemeenten (Basis tegenover Hoog), maar zijn qua verzorging vergelijkbaar (A: Hoog).
- Bij vergelijking van de kwaliteitsmetingen blijkt dat de gemeente Staphorst op de onderdelen bermen, hagen, gazons en zwerfafval hoger scoort dan gemiddeld. Bosplantsoen scoort lager (C: Laag).

Kosten groen gemeentebreed

Omdat de opbouw van kosten per gemeente nogal verschillen, is het lastig om een goede, objectieve vergelijking te maken.

Voorzichtig kan de conclusie worden getrokken dat de uitgaven voor het groenbeheer in Staphorst vergelijkbaar zijn met of iets lager zijn dan de andere gemeenten.

3. Bestaand beleid

Het groenbeleidsplan geeft een visie vanuit de sector groen, maar het staat niet op zichzelf. Het plan zoekt integratie met andere sectorale beleidsplannen voor het fysieke en sociale domein. In dit hoofdstuk worden de verschillende beleidsplannen en ontwikkelingen besproken. Aangegeven wordt ook hoe deze plannen en het groenbeleidsplan op elkaar worden afgestemd.

De volgende paragrafen zijn opgenomen:

- 3.1 Groenbeleidsplan Staphorst 2005-2015
- 3.2 Omgevingsvisie 'Staphorst voor elkaar'
- 3.3 Natuur- en landschapsbeleid provincie Overijssel
- 3.4 Landschapsplan Staphorst
- 3.5 Bomenbeleidsplan Staphorst
- 3.6 Bermen en slotenplan Staphorst
- 3.7 Overig gemeentelijk beleid
- 3.8 Overige ontwikkelingen

3.1 Groenbeleidsplan Staphorst 2005-2015

Het vorige Groenbeleidsplan Staphorst is in 2016 verlopen. In dit plan was een visie geformuleerd, die verder was uitgewerkt in basisgroenstructuurkaarten en een lijst met 27 projecten. De visie en de basisgroenstructuur zijn gebruikt als grondslag voor beleidsvorming en (her)inrichting en beheer van het groen in de openbare ruimte en als uitgangspunt voor bestemmingen, gebruik gemeentegrond, kapvergunningen, verzoeken e.d.

Lijst van projecten

Van de lijst zijn uiteindelijk 15 projecten geheel en 5 projecten gedeeltelijk uitgevoerd. Om diverse redenen, waaronder de economische crisis, zijn 7 projecten (nog) *niet gerealiseerd*.

Het gaat hierbij om projecten zoals:

- het opstellen van beleidsnotities over gebruik van gemeentegrond en zwerfvuil/hondenpoep.
- het renoveren van groenstroken.
- het bestemmen/aanleggen van een afscheidingswal op de grens van het industrieterrein De Esch en woongebied De Slagen en een dorpspark in Staphorst-zuid.
- het verhogen van de beheerniveaus groen.

Omdat ze nog actueel zijn, worden deze projecten overgenomen in het nieuwe groenbeleidsplan.

3.2 Omgevingsvisie 'Staphorst voor elkaar'

In januari 2018 is de Omgevingsvisie 'Staphorst voor elkaar' vastgesteld. In deze visie is een integrale, gemeentelijke koers uitgezet voor de gehele leefomgeving, waarvan het (openbaar) groen een onderdeel is. De omgevingsvisie is leidend op het groenbeleidsplan. Terwijl de omgevingsvisie op een hoger abstractieniveau opereert, worden de onderwerpen en thema's uit de visie in het groenbeleidsplan verder uitgewerkt. Namelijk door het formuleren van groenbeleid en het doorvertalen naar voorstellen.

De volgende onderwerpen zijn van belang voor het groenbeleidsplan:

- ‘Groen in de wijken’ is een belangrijk verbeterpunt. ‘Meer groen’ is één van de manieren om duurzaamheid vorm te geven.
- Belangrijke thema’s zijn: gezondheid, veiligheid, leefbaarheid en welzijn. Gestreefd wordt naar verbetering van de omgevingskwaliteit. Naast ruimtelijke kwaliteit gaat het hierbij o.a. ook om recreatie, ecologie en duurzaamheid.
- Gezondheid heeft een belangrijke fysieke component. Beweging kan gestimuleerd worden door de omgeving in te richten met fiets- en wandelpaden, speelplaatsen, trapveldjes en sportgelegenheden. Maar ook ommetjes en ontmoetingsplekken in en om de bebouwde kommen, in het bijzonder voor ouderen, zijn belangrijk.
- Een kernkwaliteit van Staphorst is de cultuurhistorische- en landschappelijke waarde van de gemeente. Uniek is het boerderijenlint de Streek en het aansluitende slagenlandschap. Deze kwaliteit moet bewaard en ontwikkeld, maar ook beleefd worden.
- Bij ontwikkeling van nieuwe woon- en werkgebieden wordt aangesloten op het onderliggende landschap.
- Staphorst wil een goed woon- en leefklimaat en een aangenaam verblijfsklimaat in de openbare ruimte. Daarom wordt geïnvesteerd in kwaliteit, ook van het (openbaar) groen.
- Gestreefd wordt naar een kwalitatief hoogwaardig en veilig bomenbestand. Vergroening van woonwijken wordt gestimuleerd, zodat regenbuien beter worden opgevangen.

Op de visiekaart van de omgevingsvisie staan diverse elementen ingetekend die raakvlakken hebben met groen en landschap. Deze visiekaart vormt het vertrekpunt voor de kaart van de basisgroenstructuur buitengebied van het groenbeleidsplan (zie bijlage kaart 1). De voor het groenbeleid relevante elementen zijn hierbij overgenomen.

3.3 Natuur- en landschapsbeleid provincie Overijssel

De provincie Overijssel heeft zich ten doel gesteld om binnen haar grenzen het Natuurnetwerk Nederland te realiseren. Dit natuurnetwerk is een samenhangend netwerk van gebieden met veel natuurwaarden. Met de realisatie wordt de rijkdom aan plant- en diersoorten in natuurgebieden behouden, beschermd en versterkt. Het invullen van de natuurdoelen wordt zo veel mogelijk gecombineerd met het versterken van de landbouw, de regionale economie en de wateropgaven.

De provincie heeft een kaart gemaakt met daarin de ecologische hoofdstructuur en de Natura 2000 gebieden. Binnen de gemeente Staphorst zijn de volgende gebieden opgenomen: de Oeverlanden bij het Meppelerdiep, de Olde Maten & Veerslootlanden, de Stadsgaten, het Reestdal en het Staphorster bos.

Na afronding van de subsidieregeling Groene en Blauwe Diensten zoekt de provincie Overijssel naar nieuwe manieren om landschapselementen te beschermen en te beheren. Zij wil dit graag samen doen met betrokkenheid vanuit het gebied. Daarom zijn er een aantal pilots gestart, waaronder in de gemeente Staphorst. Hierbij kan een nieuwe impuls ontstaan voor verdere invulling van het landschapsplan, in het bijzonder voor de Olde Maten en het houtsingellandschap Staphorst.

In het koersdocument ‘Natuur voor elkaar’ wordt o.a. gestimuleerd om maatregelen te treffen ten gunste van weidevogels. Dit idee sluit goed aan op het gemeentelijk landschapsplan.

3.4 Landschapsplan Staphorst

In 2011 is het Landschapsplan Staphorst vastgesteld. Dit plan bevat een visie over het Staphorster landschap en wordt gebruikt als kader voor afstemming van verschillende functies en voor de invullingen van ruimtelijke ingrepen. Het uitvoeringsplan geeft bouwstenen voor verdere ontwikkeling van het buitengebied in Staphorst.

Het landschapsplan is leidend voor de (her)inrichting en het beheer van gemeentelijke groen buiten de bebouwde kommen, zoals bomen, bossen, bermen en sloten. Binnen de bebouwde kommen is het plan een inspiratiebron voor de inrichting van nieuwe woon- en werkgebieden en de overgangen tussen (groenstructuren in) bebouwde kommen en buitengebied. En daarmee ook voor de (her)inrichting van openbaar groen. Het groenbeleidsplan sluit aan op het landschapsplan.

Inhoud landschapsplan

In het plan worden zeven verschillende landschapstypen in Staphorst onderscheiden en beschreven. De kern van het Staphorster grondgebied wordt gevormd door het boerderijenlint De Streek (Gemeenteweg-Oude Rijksweg) met het aansluitende elzen houtsingellandschap.

De landschapsvisie is verbeeld door een kaart. In hoofdlijnen is de landschapsvisie gericht op:

1. Behoud en versterking van de verschillende landschapstypen.
2. Actieve ontwikkeling van een landschappelijk raamwerk.
3. Behoud en versterking van de beeldkwaliteit.

In de uitwerking van het landschapsplan worden drie zogenaamde TOP-projecten onderscheiden:

1. Vernieuwing Houtsingellandschap Rouveen-Staphorst.
2. Aanpak wegbeplantingen.
3. Aanleg erfbeplantingen.

In het kader van de regeling Groene- en Blauwe Diensten Overijssel zijn veel particuliere landschapselementen binnen de gemeente Staphorst in meerjarige onderhoudscontracten gebracht. Op dit moment loopt een pilot langjarig landschapsbeheer, waar vanuit de samenleving verschillende projecten worden voorgesteld.

3.5 Bomenbeleidsplan Staphorst

In 2016 is het Bomenbeleidsplan Staphorst (voor gemeentebomen) vastgesteld. Dit plan bevat een visie op de bomen van de gemeente Staphorst. Het dient als uitgangspunt voor nieuwe (groen)plannen en praktische keuzes, als toetsingskader voor vragen in uiteenlopende situaties en om aan inwoners eenduidig aan te geven hoe de gemeente omgaat met bomen in zijn of haar omgeving. Het groenbeleidsplan sluit aan op het bomenbeleidsplan.

N.b. In 2019 wordt een apart bomenbeleidsplan voor particuliere bomen aangeboden.

Inhoud bomenbeleidsplan

De gemeente Staphorst streeft naar een kwalitatief hoogwaardig en veilig bomenbestand, ten behoeve van een aantrekkelijke leefomgeving voor inwoners en voor flora en fauna. Het uitgangspunt is de juiste boom op de juiste plaats.

Er worden vier boomstructuren onderscheiden met elk specifieke keuzes in beleid, boomsoort, aanplant en vervanging. Namelijk:

1. Hoofdboomstructuur langs belangrijke verkeersroutes en ontsluitingswegen.
2. Nevenboomstructuur langs doorgaande lijnen in woonwijken en buitenwegen.
3. Specifieke plekken: bomen in de basisgroenstructuur binnen de bebouwde kommen.
4. Overige bomen: met minder betekenis voor groenstructuren.

In het gemeentelijk bomenbeleidsplan zijn regels opgenomen over:

- Monumentale en beschermde (gemeente)bomen.
- Klachten en overlast door inwoners.
- Ontwerp, aanplant en sortimentskeuze.
- Boomveiligheidscontrole, onderzoek en registratie.
- Beheer en onderhoud.
- Boomziekten en aantastingen.

Boombeheer

Alle gemeentebomen staan digitaal geregistreerd en zijn voorzien van een paspoort met relevante gegevens. Voor het beheer van de bomen wordt een driejarige cyclus toegepast van controle en snoeionderhoud.

3.6 Bermen en slotenplan Staphorst

In 2014 heeft het college ingestemd met een beleidslijn voor het maaien van bermen en sloten buiten de bebouwde kommen. Omdat hierbij de wettelijke en provinciale kaders voor bermbeheer ontbraken, is in overleg met de portefeuillehouder het Bermen en slotenplan Staphorst 2018-2021 opgesteld.

Het groenbeleidsplan sluit aan op het bermen- en slotenplan. Het doel van dit plan is om binnen de gestelde kaders invulling te geven aan het integraal beheer voor bermen en sloten met een zo groot mogelijk draagvlak. Waarbij de verkeersveiligheid en het verhogen van de waarden voor natuur- landschap en recreatie voorop staan.

De gestelde kaders zijn zowel wettelijk, zoals bijvoorbeeld de Wegenwet, de Waterwet en de Nieuwe natuurwet, als gemeentelijk, namelijk het Landschapsplan Staphorst en het maaibeleid vanaf 2014. Bermen hebben de volgende functies: wegebouwkundig, verkeerstechnisch en ecologisch. Sloten en watergangen hebben een waterhuishoudkundige en ecologische functie.

Bij het onderhoud van bermen wordt onderscheid gemaakt tussen verharde wegen, waarlangs twee keer per jaar (kwaliteitsniveau Basis) en onverharde wegen waarlangs één keer per jaar wordt gemaaid (kwaliteitsniveau Laag). Daarnaast worden schrale én ruige ecologische bermen onderscheiden met een eigen maairegime en loopt er een pilot met bloemrijke bermen. Alle maaisel wordt afgevoerd. Naast de waterschapsloten, worden de (schouw)watergangen één keer per jaar geschoond (kwaliteitsniveau Basis). Greppels en sloten worden minimaal één keer per twee jaar gemaaid (kwaliteitsniveau Laag).

3.7 Overig gemeentelijk beleid

Naast de omgevingsvisie zijn de volgende plannen van belang voor het groenbeleid:

Coalitieakkoord Samen, voor elkaar!

In het coalitieakkoord 2018-2022 zijn onder andere de volgende ambities uitgesproken:

- Ruimte voor ontmoeting.
- Een beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte, met voldoende, gevarieerde en uitdagende sport-, speel- en beweegvoorzieningen.
- Het verder ontwikkelen van de entree van Staphorst.
- Plekken om te recreëren, inclusief goed toegankelijke natuurgebieden.
- Het koesteren van het dorpsgezicht, in het bijzonder De Streek.
- Het ondersteunen van initiatieven over ruimtelijke kwaliteit in de dorpskernen.

Deze ambities worden nader uitgewerkt in het groenbeleidsplan.

Nieuw gezondheids- en sportbeleid

De startnotitie Lokaal gezondheidsbeleid geeft aan dat de fysieke leefomgeving van invloed is op de gezondheid. Mensen voelen zich prettiger in een groene omgeving. Gezondheid vraagt een integrale aanpak tussen het sociale en fysieke domein. Gezondheid kan bevorderd en chronische ziekten kunnen voorkomen worden door een gerichte aanpak in de leefomgeving waarin mensen wonen, werken, leren en leven. Bijvoorbeeld door haar veilig en beweegvriendelijk in te richten. Een specifiek aandachtspunt is het stimuleren van (dagelijkse) bewegingsactiviteiten, zoals sport, wandelen en fietsen. Voor alle inwoners van Staphorst en in het bijzonder voor ouderen.

De startnotitie Beweeg- en sportvisie sluit hierop aan. Het doel is te komen tot een integrale visie, waarbij een herijking en herpositionering plaatsvindt van bewegen en sport in de gemeente Staphorst

3.8 Overige ontwikkelingen

Naast de genoemde plannen worden nog de volgende ontwikkelingen genoemd, die mede van invloed zijn op het openbaar groen. En verder worden uitgewerkt in het groenbeleidsplan.

Ruimtelijke ontwikkeling binnen de bebouwde kommen

De gemeente Staphorst is een gemeente in ontwikkeling. Er worden woon- en werkgebieden ontwikkeld en bestaande gebieden worden opnieuw ingericht. Er staan projecten op de wensenlijst, zoals een nieuwe aansluiting op de A28, een treinhalt of een nieuw winkelhart in Staphorst. Ruimtelijk en civiel worden er voortdurend nieuwe plannen gemaakt en ook particulieren komen met uiteenlopende initiatieven. Dit past bij de ondernemende gemeenschap die Staphorst is en wil zijn. Bij alle plannen wordt gestreefd naar een hoge ruimtelijke kwaliteit, met als doel een karakteristieke en hoogwaardige woon- en werkomgeving. Vanuit een integrale benadering heeft ook (openbaar) groen een functie in de openbare ruimte. Het bepaalt mede de kwaliteit.

Daarnaast moet rekening worden gehouden met regels rondom milieukwaliteit en geluidswering. Deze hebben invloed op bijvoorbeeld de overgangen tussen industrie- en woongebieden. Een mogelijke oplossing is aanleg van grondwallen in combinatie met brede groenstroken.

In de praktijk blijkt echter dat zowel bij gemeentelijke plannen als bij particuliere initiatieven de hoeveelheid en kwaliteit van het groen onder druk staat. Bouwgrond is duur. Men wil relatief veel woonruimte op een kleine oppervlakte, brede wegen en trottoirs en voldoende parkeerruimte.

Bovendien worden steeds meer particuliere tuinen ingericht met steen of kunstgras. Behalve dat dit nadelig is voor het leefklimaat (zie ook kopje klimaatverandering), komt dit de leefbaarheid en de gezondheid niet ten goede. Uiteindelijk zijn mensen toch niet tevreden over hun omgeving. Daarom wordt geadviseerd openbaar groen een duidelijke plek te geven in de ruimtelijke plannen. Met als thema's: robuuste, karakteristieke groenstroken, afscheidingen en overgangsgebieden, meer groen in woonstraten, voortuintjes e.d.

Begraafplaatsen Staphorst en Rouveen

In 2015 is een ontwerpplan opgesteld voor renovatie en verdere inrichting van de uitbreiding van de begraafplaats Staphorst. In 2016 is fase 1 uitgevoerd. Toen is het zuidelijk gedeelte van de begraafplaats met de hoge coniferenbeplanting gerenoveerd. In het noordelijk van de uitbreiding zijn nieuwe hagen gepland. De uitvoering van fase 2 is ingepland voor 2021. Dan wordt het hoofdpad gerenoveerd, wordt het middengedeelte gerenoveerd en van de uitbreiding een volgend vak en de hoek met de kindergraven ingericht.

In 2017 is op de begraafplaats Scholenweg in Rouveen de buitenrand opnieuw ingericht. Vanaf ongeveer 2022 is er nieuwe grafruimte nodig. Daarom is een planning gemaakt voor uitbreiding van de begraafplaats. Concreet betekent dit dat de planvorming in 2020 en de aanleg in 2021 plaatsvindt.

Gebruik gemeentegrond

Soms krijgt de gemeente Staphorst het verzoek van inwoners om een strook gemeentegrond naast de woning te mogen huren of kopen. Deze verzoeken worden getoetst aan een aantal regels die zijn afgesproken met het college. Gronden in de basisgroenstructuur worden niet verkocht. Er wordt eerder verkocht dan verhuurd. Daarnaast worden gemeentegronden zonder overleg oneigenlijk in gebruik genomen. Deze situaties zijn in de praktijk vaak gedoogd, maar bij een renovatie van groenstroken vindt terugvordering plaats. Tot slot zijn er enkele initiatieven van bewoners om het beheer van gemeentegroen over te nemen. Gezien deze ontwikkelingen wordt voorgesteld om hierover nieuw beleid te ontwikkelen.

Klimaatverandering, ziekten en plagen

De samenleving wordt meer en meer geconfronteerd met de wereldwijde klimaatverandering. De gevolgen zijn ook zichtbaar in de openbare ruimte, zoals wateroverlast door piekbuien en hittestress in steenachtige omgevingen. Het rijk heeft in 2017 het Deltaplan Ruimtelijke Adaptie gepresenteerd. In dit plan worden zeven ambities genoemd om te komen tot een water robuuste en klimaat bestendige inrichting van Nederland. In het verlengde hiervan is een stresstest gedaan voor het grondgebied van de gemeente Staphorst. In deze test zijn risicokaarten opgenomen voor wateroverlast, hittestress en droogteoverlast.

Verschuiving in de seizoenen en extreme weersomstandigheden, zoals strenge winters, hevige stormen en (langdurige) warmte en droogte, zijn van invloed op het openbaar groen. Er is eerder en meer schade aan bomen en struiken en er komen meer en nieuwe ziekten en plagen voor. Met alle overlast van dien. Genoemd worden: eikenprocessierups, essentaksterfte, overmatig luis, woekerende exotische soorten (zoals de Japanse Duizendknoop), overlast van ratten en muizen e.d.

Juist de openbare ruimte en in het bijzonder het groen is geschikt voor realisatie van waterberging en ontstening dan wel vergroening. Soms worden deze principes al toegepast in nieuwe ruimtelijke en civiele plannen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de klimaat stresstest. Bij (her)richting en beheer van openbaar groen vindt verschuiving plaats in sortimentskeuze en werkmethoden.

Sommige ziekten en plagen worden al actief bestreden. De eikenprocessierups worden vanwege de volksgezondheid binnen de bebouwde kommen, langs wandel- en fietsroutes en voor boerenerven verwijderd. Essenbomen langs wegen, die zijn aangetast door de essentaksterfte worden gekapt en deels vervangen door nieuwe bomen. Maar het zijn tot op heden losse initiatieven als reactie op de ontwikkelingen. Daarom wordt voorgesteld om hier op te anticiperen en beleid te formuleren. Inclusief het stimuleren van groene particuliere initiatieven, zoals volkstuinten, pluktuinen, gevelbeplanting, bijenkasten e.d.

Spelen en bewegen

De gemeente heeft meer dan 40 speelplaatsen en trapveldjes in eigendom en beheer. Deze plekken bevinden zich meestal in het openbare groen en zijn vooral ingericht voor kinderen van 2 tot 12 jaar en/of jongeren. Naast jaarlijks onderhoud vond tot op heden ongeveer eens in de tien jaar grootschalige vervanging van speeltoestellen plaats. In 2018 en 2019 worden weer oude speeltoestellen en valondergronden vervangen. Hoewel deze plekken door de jeugd worden gewaardeerd, vraagt de samenleving om meer plekken gericht op meer functies, zoals bewegen en ontmoeten en op bredere doelgroepen. Met het oog op deze vraag en de systematiek van beheer en vervanging wordt aangeraden om hierop nieuw beleid te ontwikkelen.

Hondenpoep

Overlast door hondenpoep is één van de grootste ergernissen. Bewoners maken regelmatig melding van deze overlast. Het gemeentelijk beleid is terughoudend. De verantwoordelijkheid wordt neergelegd bij de hondenbezitter. Er staan bordjes verboden voor honden bij speelplaatsen en scholen, maar hier wordt niet op toegezien. Soms staat er een berichtje in de Staphorster of op de gemeentelijke website met het verzoek om de hondenpoep op te ruimen. Juist omdat de gemeente hondenbelasting int, vragen bewoners om meer maatregelen te treffen, zoals hondenpoepbakken, uitlaatstroken e.d. Daarom wordt voorgesteld om de huidige beleidslijn te heroverwegen.

Social return

Sinds 2015 geeft de gemeente Staphorst in het groenbeheer invulling aan Social Return, door werknemers van het sociaal werkvoorzieningsschap Reestmond onder te brengen in enkele groenbeheerbestekken en bij de gemeentelijke buitendienst. Naast werknemers van Reestmond komen er ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt ter beschikking via de Participatiewet. Groenbeheer is een geschikt werkveld om deze mensen een plek te geven om zich te ontwikkelen en ervaring op te doen.

Entente Florale

De gemeente Staphorst heeft een uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan de Entente Florale. De Entente Florale is een nationale competitie tussen gemeenten op het gebied van groenbeleid en groenbeheer. Behalve dat het de gemeente Staphorst publiciteit geeft, vindt er een objectieve analyse van het groen plaats en geeft het een impuls aan invulling van waarden als participatie, integratie en duurzaamheid in het groen. Deze competitie kan een goede graadmeter zijn om na vaststelling en implementatie van het groenbeleidsplan en een eerste start van vervolgplannen de balans op te maken.

4. Participatie belanghebbenden

In het kader van het groenbeleidsplan is met diverse groepen mensen gesproken. Er zijn inspraakavonden, overlegmomenten en enquêtes gehouden. In dit hoofdstuk wordt per groep belanghebbenden een overzicht gegeven van de inbreng wensen en ideeën. Het hoofdstuk is een samenvatting van alle inbreng. Voor de verschillende verslagen, resultaten e.d. wordt verwezen naar bijlage 2.

De volgende doelgroepen zijn betrokken:

- 4.1 Inwoners
- 4.2 Gemeenteraad
- 4.3 Maatschappelijke organisaties
- 4.4 Ambtelijke organisatie

4.1 Inwoners

Er is op verschillende manieren met inwoners van de gemeente Staphorst gecommuniceerd. Er is een enquête ingevuld en er waren twee inspraakavonden. Het conceptplan heeft ter inzage gelegen.

Enquête inwoners (stap 1: inventarisatie en onderzoek)

De betreffende inwoners hebben het volgende genoemd:

- De volgende functies van het (openbaar) groen worden belangrijk gevonden: het mooi maken van de woonomgeving, het geven van karakter aan de woonplaats en verbeteren van de gezondheid. In het bijzonder gaat de voorkeur uit naar parken en grootschalige groenstroken met wandel- en fietspaden, speelplaatsen en trapvelden.
- Er is enige bereidheid om gemeentegroen te willen onderhouden. Het liefst wordt het dan door middel van verkoop aan de eigen tuin toegevoegd.
- In de directe woonomgeving is er een zekere voorkeur voor grote bomen of boomgroepen in ruim voldoende plantvakken of gazons. Graag ziet men sierlijk plantmateriaal, zoals lage bloeiende heesters, bloembollen in gazons en bloeiende bermen.
- Graag wil men betrokken worden bij herinrichting van het openbaar groen in de woonomgeving.
- In het algemeen is men tevreden over de hoeveelheid groen (figuur 6). Over de inrichting van het gemeentegroen is meer dan de helft van de inwoners ontevreden. Over het onderhoud zijn de meningen verdeeld. Bij het meldpunt Openbare Ruimte en tijdens inspraakavonden wordt regelmatig aangegeven dat men ontevreden is over het groenbeheer en te grote bomen en dat men zich ergert aan hondenpoep.

Inspraakbijeenkomst 1 inwoners (stap 1: inventarisatie en onderzoek)

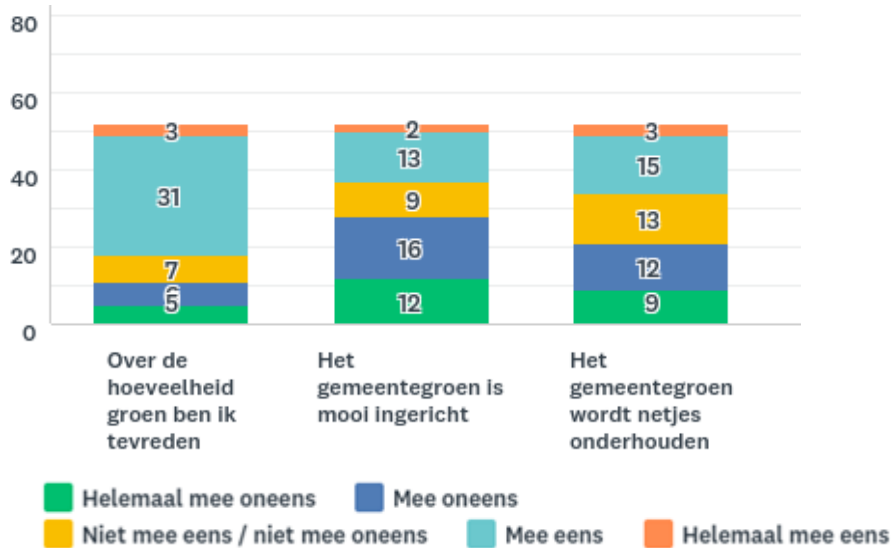
Daarnaast hebben de inwoners veel en uiteenlopende ideeën ingebracht. Genoemd werd:

- Meer ruimte voor natuur.
- Meer zitplekjes in het groen.
- Honden uitlaatstroken. Meer visgelegenheden in de openbare ruimte
- Geen grote bomen vlak bij tuinen, meer fruitbomen.
- Niet te veel hoge struiken en geen doornstruiken bij parkeer- en speelplaatsen.

Inspraakbijeenkomst 2 inwoners (stap 2: visievorming)

Aanvullend is nog aandacht gevraagd voor:

- Meer siergroen in plaats van bos(plantsoen).
- Meer natuurlijk groen en biodiversiteit, vooral in het buitengebied (ook erven).
- Beheer groen door inwoners.
- Renovatie en snoeien van groenstroken (niet te grootschalig en op het juiste moment).

(Figuur 6. Grafiek enquête tevredenheid inwoners)

Ter inzage legging (stap 3: planvorming)

In de derde stap zijn geen reacties meer binnen gekomen. In een gesprek met de Staphorster Hengelaars Vereniging zijn de volgende visplekken genoemd:

- In het buitengebied langs het Conradskanaal en het Rienkskanaal (beide voor wedstrijden) en de Hoogeveensevaart.
- Binnen de bebouwde kommen de vijvers langs de J.C. van Andelweg en de wethouder Buitenhuisstraat in Staphorst, de gracht rondom de begraafplaats Meidoornlaan in Rouveen en de vijver langs de Kastanjelaan in Slingenberg.

4.2 Gemeenteraad

De gemeenteraad heeft ingestemd met de startnotitie Groenbeleidsplan.

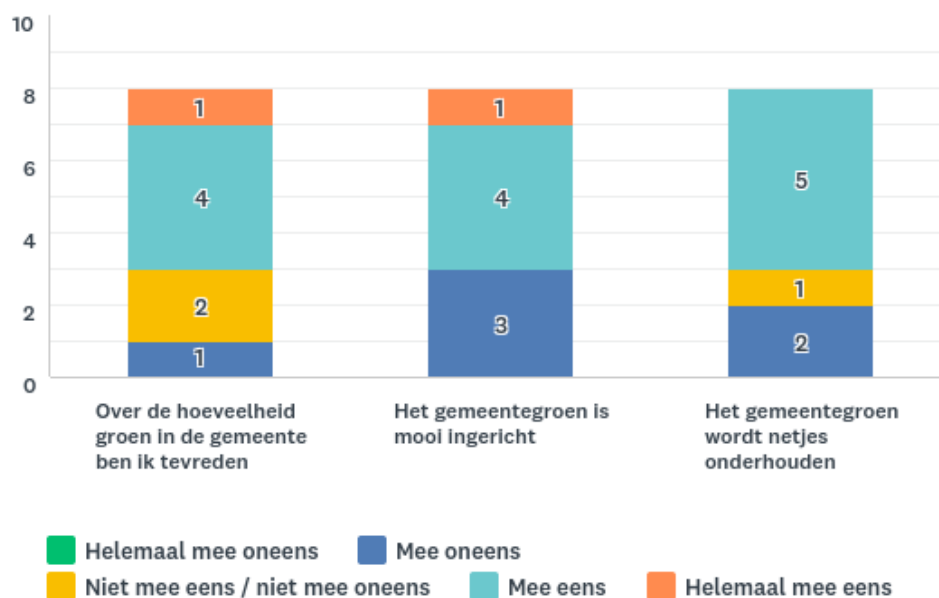
Negen raadsleden hebben in de inventarisatiefase een enquête ingevuld. De volgende verwachtingen zijn uitgesproken:

- Een plan met een duidelijke visie. Hierbij denkt men aan kwantitatief en kwalitatief hoogwaardig openbaar groen, dat praktisch gebruikt kan worden en aansluit op de beleving en wensen van inwoners en dat binnen een redelijke kostenniveau wordt ingericht en beheerd.
- Het openbaar groen moet het karakter van de woonplaats ondersteunen en ruimte bieden voor spelen, bewegen, wandelen en fietsen, maar ook voor rustpunten.
- Als belangrijke groenplekken worden genoemd: entrees van woon- en werkgebieden en langs hoofdwegen, maar ook parken, grootschalige groenstroken en de buitenranden van de dorpen.
- Er is een zekere voorkeur voor bomen in woonstraten tussen trottoirs en parkeerplaatsen, maar ook enkele grote bomen in grote plantvakken. Evenals voor laag bloeiende heesters en bloembollen en strakke hagen en gazons.
- Men is tevreden over de hoeveelheid gemeentegroen, de inrichting en het onderhoudsniveau (figuur 7). Toch ziet de helft van de raadsleden knelpunten in inrichting en beheer.

Tijdens een informerende raadsvergadering op 11 september 2018 zijn de volgende punten genoemd:

- Biedt ruimte voor insectenleven, voor zwerfafval en voor visplekken.
- Graag ook een kaart van het buitengebied.
- Geef bij één plan in alles overzicht over lopende en nieuwe groenprojecten.

(Figuur 7. Grafiek enquête tevredenheid gemeenteraad)

4.3 Maatschappelijke organisaties

Er is driemaal een overleg geweest met een klankbordgroep bestaande uit externe stakeholders. Er is een brede uitnodiging uitgegaan. Meegesproken hebben uiteindelijk: dorpsraad Rouveen, wijkraad Staphorst-noord, woonstichting VechtHorst, natuurbeschermingsvereniging Staphorst-IJhorst, bijenvereniging Staphorst, waterschap Drents Overijsselse Delta, Het Oversticht, Landschap Overijssel, Donkergroen, SteengoeID. Daarnaast is er een enquête ingevuld.

Bijeenkomst 1 en enquête klankbordgroep (stap 1: inventarisatie en onderzoek)

Tijdens de inventarisatie werd het volgende genoemd:

- De volgende functies van het (openbaar) groen worden belangrijk gevonden: het mooi maken van de woonomgeving en het beleven van de natuur. Ook ondersteunt het groen het karakter van de woonplaats.
- In het bijzonder gaat de voorkeur uit naar bomenrijen en grootschalige groenstroken met wandel- en fietspaden. Maar ook de entrees van woon- en werkgebieden en parken en bossages en bloeiend plantmateriaal scoren goed.
- Een robuuste, groene hoofdstructuur is de drager voor de identiteit van een dorp en de natuurlijke kwaliteit van de leefomgeving. Belangrijke thema's voor groenbeleid zijn: duurzaamheid, cultuurhistorie, ecologie en klimaatadaptie.
- Het openbaar groen moet van goede kwaliteit zijn.
- Inwoners moeten betrokken zijn bij de inrichting en beheer van het groen.

Bijeenkomst 2 klankbordgroep (stap 2: visievorming)

Daarnaast is aandacht gevraagd voor:

- Een heldere en concrete visie.
- Groene overgangen tussen dorpsranden en buitengebied.
- Meer groenaccenten in centra/pleinen en parken.
- Robuuste groenstroken met meer beplanting (i.p.v. gazon). Ook in woonstraten.
- Meer natuurlijk groen en biodiversiteit. Niet alle groen hoeft strak en netjes.
- Meer plukgroen en vaste planten.
- Goede communicatie met en voorlichting aan inwoners. Bewoners betrekken bij onderhoud.

Bijeenkomst 3 klankbordgroep (stap 3: planvorming)

Over het conceptplan zijn de volgende opmerkingen gemaakt:

- Maak ook een kaart van het gehele Staphorster grondgebied, met daarin het karakter van de dorpen, (ecologische) verbindingen en het bermplan.
- Waar zit de opgave van het beleidsplan? Kan nog zichtbaar worden gemaakt waar verder wordt ontwikkeld?
- Graag meer bomen en meer ecologisch beheer in het buitengebied.
- Kies bij stimulering particulier groen voor een brede doelgroep.

4.4 Ambtelijke organisatie

Er is driemaal een overleg geweest met een ambtelijke werkgroep. Daarnaast is er een enquête ingevuld. De volgende werkvelden waren hierbij vertegenwoordigd: strategie en beleid, ruimtelijke ontwikkeling, gezondheid, sport, recreatie en toerisme, ondernemers, grondzaken, gebouwenbeheer, groen, natuur en landschap, weg- en waterbouw, verkeer en de buitendienst.

Bijeenkomst 1 en enquête werkgroep (stap 1: inventarisatie en onderzoek)

Tijdens de inventarisatie is het volgende ingebracht:

- Belangrijke functies van het (openbaar) groen zijn: het mooi maken van de woonomgeving, het verbeteren van de gezondheid en ruimte bieden voor ontmoeting en beweging. In het bijzonder gaat de voorkeur uit naar speelplaatsen en trapvelden en parken en grootschalige groenstroken met wandel- en fietspaden.
- Gestreefd wordt naar een uitnodigende, multifunctionele omgeving, waarin groen een plek heeft. Dat is openbaar groen, maar kan ook particulier groen zijn. Een ruim opgezette groene hoofdstructuur is belangrijk voor de kwaliteit en de leefbaarheid. Het is een drager voor ruimtelijke plannen. Denk hierbij ook aan klimaatadaptatie (waterberging, hittestress) en biodiversiteit.
- Het groen moet afgestemd zijn op de andere elementen in de openbare ruimte, zoals verlichting, wegen, parkeerplaatsen en dergelijke.
- Inwoners en ondernemers moeten betrokken zijn bij de inrichting en beheer van het groen.

Bijeenkomst 2 werkgroep (stap 2: visievorming)

Aanvullend is nog aandacht gevraagd voor:

- Een duidelijke omschrijving van het doel en de status van het groenbeleidsplan.
- Een heldere en concrete visie.
- Afstemming op en integratie en afbakening met andere (beleids- en inrichtings)plannen.
- Thema's als veiligheid, gezondheid en participatie door inwoners.
- Vergroening van het boerderijenlint De Streek en woonwijken.
- Meer openheid in (grootschalige) groenstroken, in verband met veiligheid en zicht.

Bijeenkomst 3 werkgroep (stap 3: planvorming)

Over het conceptplan zijn de volgende opmerkingen gemaakt:

- Wat is de reikwijdte van het plan: alleen openbaar groen of ook particulier groen (al of niet grenzend aan gemeentegroen).
- Zet in op brede groenstroken. Ontwikkel normen voor groen en waterbergingen in nieuwe plannen.
- Zie groen als een basiskwaliteit voor gezondheid, ontmoeten en klimaatadaptie.
- Maak op kaarten en in voorstellen duidelijk wat bestaand is en wat nieuw.
- Maak een kaart voor geheel Staphorst, met daarin de kleine kernen (Punthorst en Slingenberg) het bermenplan, het bomenbeleidsplan, provinciaal beleid, (ecologische) verbindingen en visplekken.
- Geef bij de voorstellen concreet aan welke (beleids)richting(en) wordt/worden nagestreefd.
- Geef aan wat de status is van de groenvisie en de basisgroenstructuur bij nieuwe ontwikkelingen?
- Vervang in par. 6.2.2 het woord 'toetsingskader' door 'inspiratiekader'.
- Kies bij stimulering particulier groen voor een brede doelgroep.
- Breidt spelen uit met bewegen.
- Sluit aan op beleidsnota's Sport en Lokaal gezondheidsbeleid, akoestisch onderzoek De Baarge en de klimaateffect atlas Staphorst.
- Voeg rattenoverlast toe aan het kopje 'klimaatverandering, ziekten en plagen' (par. 3.4). Hoe verhoudt deze overlast zich tot meer ecologie binnen de bebouwde kommen?
- Geef de bij en andere insecten de ruimte in het openbaar groen.
- Realiseer visplekken (in het buitengebied) binnen de bestaande wetgeving en het bermenplan.
- Voor een dorpspark Staphorst-zuid is een locatie aangewezen tussen de Achthoevenweg en de Muldersweg.
- Neem in het groenrenovatieplan Staphorst naast het wegwerken van achterstallig onderhoud, ook een schema op voor het vervangen van groen op basis van afschrijving.
- Particulier groen is soms langs sommige wegen een wezenlijk onderdeel van het staatsbeeld. Soms is goed om particulier groen mee te nemen in ruimtelijke en (her)inrichtingsplannen.

5. Visie groenbeleidsplan

Uit de inventarisatie van het gemeentelijk groen en het bestaand beleid en de inbreng van belanghebbenden, ontstaat een beeld van de bestaande situatie en van de richting waarheen verdere ontwikkeling nodig en/of gewenst is. Gevraagd wordt een groenbeleidsplan met duidelijke en concrete keuzes, dat is afgestemd op andere plannen, disciplines en maatschappelijke ontwikkelingen.

In dit hoofdstuk wordt een visie op hoofdlijnen geformuleerd over het groen in de gemeente Staphorst. Deze visie is de beleidsgrondslag en de richtingwijzer voor ruimtelijke en praktische vraagstukken over openbaar groen en voor (her)inrichting en beheer.

Groenvisie

De gemeente Staphorst formuleert de volgende groenvisie als grondslag en richting voor de toekomst van het openbaar groen:

Het openbaar groen is een basisvoorziening waarin waarden als gezondheid, welzijn, ontmoeting en klimaatadaptie letterlijk de ruimte krijgen. Het is een integraal, maar belangrijk onderdeel van de openbare ruimte. Gekozen wordt voor openbaar groen dat:

- herkenbaar, robuust en duurzaam is,
- de kenmerken van de verschillende woonkernen en landschapstypen benadrukt,
- haar inwoners een gezond en plezierig woon-, leef- en werkklimaat biedt,
- gelegenheid geeft aan activiteiten, zoals sporten, wandelen en fietsen, spelen, bewegen, rusten en ontmoeten,
- ruimte biedt voor waterberging, klimaatdemping, natuurontwikkeling en natuurbeleving (meer plek voor flora en fauna),
- logisch aansluit op particuliere eigendommen en andere onderdelen en structuren van de openbare ruimte.

6. Basisgroenstructuur

Als verbeelding van de groenvisie zijn vier kaarten gemaakt met daarop weergegeven de zogenaamde basisgroenstructuur. Deze structuur is de ruggengraat van het openbaar groen. Zij heeft een duurzaam karakter, verdient extra aandacht bij inrichting en beheer en heeft een beschermde status. In dit hoofdstuk is de basisgroenstructuur verder uitgewerkt.

De basisgroenstructuur is verbeeld in kaarten. In de volgende paragrafen wordt deze als volgt omschreven:

- 6.1 Onderdelen en betekenis basisgroenstructuur
- 6.2 Beleidsrichtingen basisgroenstructuur
- 6.3 Uitwerking groenvisie in plannen

6.1 Onderdelen en betekenis basisgroenstructuur

De volgende basisgroenstructuur kaarten zijn gemaakt (zie bijlage):

1. Grondgebied gemeente Staphorst.
2. De woonkernen Staphorst, Punthorst en Slingenberg
3. De woonkern Rouveen
4. De woonkern Ijhorst

Kaart 1 grondgebied Staphorst

De basisgroenstructuurkaart van het gehele grondgebied van de gemeente Staphorst (kaart 1) is gebaseerd op de visiekaart van de Omgevingsvisie 'Staphorst voor elkaar'. Binnen de bebouwde kommen zijn de woongebieden en bedrijventerreinen als ondergrond overgenomen, waarbij onderscheid is gemaakt tussen: bestaand, in ontwikkeling en zoekgebied.

Op deze ondergrond zijn verschillende onderdelen ingetekend met een specifieke betekenis voor de openbare ruimte of het openbaar groen. Onderscheiden worden:

- **Landschappelijk ontwikkelingsgebied:** een gebied in het dekzandlandschap waarin landschappelijke versterking wordt nagestreefd (Landschapsplan Staphorst).
- **Groene verbinding:** een lijn in het landschap die de ruimtelijke kwaliteit van landschappelijk waardevolle gebieden benadrukt (Landschapsplan Staphorst). Zoals een elzensingel of groenwal.
- **Natuurlijk ontwikkelingsgebied:** een gebied dat ecologisch verder wordt ontwikkeld (Netwerk Nieuwe Natuur Overijssel en natuurontwikkelingsplan Olde Maten).
- **Ecologische verbinding:** een lijn in het buitengebied, die een natuurlijke verbinding vormt tussen (natte) natuurgebieden (Netwerk Nieuwe Natuur Overijssel). Onder andere ten gunste van soorten als das en otter.
- **Bomenlaan:** een doorgaande bomenrij, meestal langs een ontsluitingsweg. Zij komt overeen met de hoofdboomstructuur in het Bomenbeleidsplan Staphorst en vormen de ruggengraat van de boombeplanting. Zij accentueert de functie van de weg en (volgens Landschapsplan Staphorst) de belijning in het landschap.
- **Lange afstand wandelpad:** een bestaande wandelroute door de gemeente Staphorst, namelijk: het Westerborkpad (vanuit Amsterdam naar kamp Westerbork) en het Maarten van Rossumpad (van Den Bosch naar Steenwijk).
- **Dorpsrandzone en groenstructuur:** een strook grenzend aan het boerderijenlint De Streek waarin de ruimtelijke kwaliteit verder worden verbeterd en (toekomstige) woon- en bedrijfsgebieden, waar binnen én aan de randen met het buitengebied robuuste groenstroken worden gerealiseerd.

Vervolg onderdelen kaart 1 grondgebied Staphorst:

- **Ommetje:** een gelegenheid tot wandelen op de overgangen tussen bebouwde kommen en het buitengebied.
- **Park:** een plek in Staphorst-zuid voor recreatie, bewegen en ontmoeten.
- **Vislocatie:** een plek of strook langs water, waar gevist kan worden. De volgende locaties zijn opgenomen: vijver Kastanjelaan Slingenberg, vijvers Staphorst-zuid, vijver Meidoornlaan Rouveen, Hoogeveensevaart,

Behalve deze onderdelen zijn er binnen de grenzen van de gemeente Staphorst nog het toeristisch fietsknooppuntennetwerk en het wandelknooppuntennetwerk. Deze routes zijn niet op kaart aangegeven. Daarvoor wordt verwezen naar de betreffende netwerken.

Kaarten woonkernen

Op de andere drie kaarten (2, 3 en 4) wordt nader ingezoomd op de diverse woonkernen. Op deze kaarten worden de volgende onderdelen onderscheiden:

- **Bomenlaan:** een doorgaande bomenrij, meestal langs een ontsluitingsweg. Zij komt overeen met de hoofdboomstructuur in het Bomenbeleidsplan Staphorst en vormen de ruggengraat van de (boom)beplanting. Zij accentueert de functie van een weg en de herkenbaarheid van een woonkern of een woonwijk. Een ontsluitingsweg is een weg die een woonwijk of woonkern ontsluit.
- **Basisgroenstrook:** een grootschalige groenstrook die body en identiteit geeft aan een woonkern en/of een woonwijk. Zij heeft een minimale omvang, een verbindende of afschermdende functie en biedt ruimte voor allerlei activiteiten, functies en waarden.
- **Waterpartij:** een vijver of watergang in een woonwijk of industrieterrein met een waterbergende en klimaat dempende functie. Vaak is deze onderdeel van een basisgroenstrook.
- **Centrum:** de centrale plek van een woonkern, waar de openbare ruimte een bijzondere betekenis en inrichting heeft, met hoogwaardig groen.
- **Specifieke (groene) plek:** een grote groenplek met een bijzondere functies, zoals een parken, een bos, een sportcomplex en een begraafplaats. Hier kunnen mensen activiteiten ondernemen en elkaar ontmoeten. Deze plekken vragen een bijzondere inrichting en beheer.
- **Speelplaats:** een plek waar mensen kunnen spelen, bewegen en elkaar ontmoeten.
- **Ontmoetingsplaats:** een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.
- **Fiets- en wandelroute:** een wandel- en/of fietsverbinding tussen belangrijke plekken, (meestal) door het groen. Ook bedoelt ter bevordering van bewegen en ontmoeten in de directe leef- en werkomgeving. Opgenomen zijn ook het toeristisch fietsknooppuntennetwerk en het wandelknooppuntennetwerk, voor zover binnen de bebouwde kommen.

Daarnaast wordt nog **wijkgroen** onderscheiden: kleinschalig groen in straten, dat vooral de directe woon-, leef- en werkomgeving van mensen karakter geeft. Dit groen wordt niet op kaart aangegeven.

6.2 Beleidsrichtingen basisgroenstructuur

De meeste onderdelen zijn reeds aanwezig en hebben al een functievervulling, inrichting en/of beheer in het verlengde van de groenvisie. Of worden door bestaand beleid voldoende beschermd en/of verder ontwikkeld. Maar andere onderdelen kunnen ook nog verder worden doorontwikkeld.

Bij de volgende onderdelen worden de volgende acht beleidsrichtingen toegepast:

1. Het opnemen van **de dorpsrandzones en de groenstructuren** in nieuwe gemeentelijke bestemmingsplannen en deze verder ontwikkelen in inrichtings- en beheerplannen.
2. Het verder ontwikkelen, verbeteren en verbinden van **ommetjes, fiets- en wandelpaden**, inclusief de lange **afstandswandelpaden**.
3. Het bieden van visgelegenheid langs watergangen en vijvers (inclusief wedstrijdlocaties), door het op eenvoudige wijze inrichten van de op kaart aangegeven **vislocaties**. Een en ander binnen de kaders van de natuurwetgeving, het natuur- en landschapsbeleid van de provincie Overijssel, het beleid van het waterschap Drents Overijsselse Delta en het gemeentelijk bermenplan. Onderzoeken of het bieden van visgelegenheid langs het Rienkskanaal en het Conradskanaal (westzijde) past binnen de kaders van Natura 2000.
4. Het beschermen, verbinden en verder ontwikkelen van de **basisgroenstroken** en deze inzetten voor allerlei activiteiten en functies.
5. Het accentueren van de **centra** en **entrees tot woonkernen en woonwijken** door het toepassen van hoogwaardig groen.
6. Het verbreden van de functie van **speelplaatsen** ten gunste van sporten, bewegen en ontmoeten.
7. Het verder ontwikkelen van voldoende aantrekkelijke **plekken** om elkaar te **ontmoeten**.
8. Het toepassen van kwantitatief en kwalitatief voldoende **wijkgroen** ten gunste van een gezond en aangenaam woon-, leef- en werkklimaat. Uitgangspunt hierbij is: *uitzicht op groen voor iedereen*.

6.3 Uitwerking groenvisie in plannen

In deze paragraaf wordt aangegeven hoe de integratie van de groenvisie met andere beleids- en uitvoeringsplannen plaatsvindt. De volgende handvatten worden meegegeven bij de afweging in plannen:

1. Het opnemen van de groenvisie in het (nog op te stellen) Omgevingsplan Staphorst.
2. Het opnemen van de basisgroenstructuur in (nieuwe) gemeentelijke bestemmingsplannen en beleidsplannen en in nieuwe civiele- en groenplannen.
3. Het inzetten van de groenvisie en de basisgroenstructuur kaarten als toetsings- en inspiratiekader voor ruimtelijke, civiele en beleidsplannen, nieuwe ontwikkelingen, vraagstukken, verzoeken e.d.
4. Het bestemmen en realiseren van voldoende plekken in het openbaar groen voor sporten, spelen, bewegen en ontmoeten, fiets- en wandelroutes, waterberging en klimaatadaptie. Deze plekken moeten een minimale omvang hebben passend bij de betreffende functies, in het bijzonder voor waterberging en klimaatadaptie.
5. Het bestemmen en realiseren van voldoende grote plantstroken en -vakken in woonstraten, inclusief ruimte voor bomen. Inclusief het formuleren en toepassen van richtlijnen voor groenstroken (op basis van landelijke richtlijnen).
6. Het bewaken van voldoende groen in particuliere initiatieven grenzend aan de openbare ruimte.

Om de kwaliteit van de woon- en leefomgeving te waarborgen, zijn ook grootschalige groenelementen nodig. Besloten is:

7. Het bestemmen en realiseren van robuuste, groene overgangen tussen dorpsranden en het aansluitende buitengebied, in het bijzonder in Staphorst-zuid, Staphorst-oost en Rouveen-oost.
8. Het bestemmen en aanleggen van een groene afschermingswal tussen het woongebied De Slagen en het industrieterrein De Esch in Staphorst-zuid.
9. Het bestemmen en aanleggen van een park of bos in Staphorst-zuid.